

Terapeutar um vøddasvinn-sjúkur:

Umráðandi at menna sjúklingin

— fáa tamarhald á sjúkuni, so livikorini gerast so góð sum gjørligt.

Fyri 15 árum síðan varð danski »Muskelsvind-fonden« stovnað. Hetta er felagið hjá teimum, sum hava vøddasvinn-sjúkur í Danmark.

Umleið 8000 fólk hava vøddasvinn-sjúkur í Danmark, men tað er ikki greitt, hvussu nógvir sjúklingar hava slík brek í Føroyum.

I løtuni vitja trý starvsfólk, sum arbeiða innan »Muskelsvind-fonden« í Føroyum. Tað eru terapeutarnir Lene Sørensen, ergoterapeut, Susanne Bertelsen, fysioterapeut og Tóra Haraldsen, ergoterapeut. Tær hava hildið fyrilestrar fyri starvsfólku innan heilsuverkið, eins og fyri almenninum á Skúlanum á

Trøðni, sum eisini hevur fingið vitjanina í lag.

Á Skúlanum á Trøðni eru trý børn við vøddasvinn-sjúkum, og til tess at geva hesum børnum bestu viðgerð, hava starvsfólk á skúlanum sett seg í samband við sjúkra- og viðgerðarstovnin, sum »Muskelsvind-fonden« eigur og rekur.

Sjúkrahús við ongum sengrum

Terapeutarnir Lene Sørensen, Susanne Bertelsen og Tóra Haraldsen siga við Sosialin, at tær arbeiða á einum sjúkrahúsi, har ongar sengur eru.

— Orsøkin er tann, at vit fara út í heimin at viðgera sjúklingar, skipa eina venjingarskrá og veita sjúklingi og foreldrum ráð og vegleiðing um sjúkuna og møgular umlættingar, sum kunnu gera gerandisdagin hjá familjuni meira liviligar.

Sjúkra- og viðgerðarheimið hjá »Muskelsvind-fonden« hevur hovudsstöð í Arhus, og eina deild í Keypmannahavn. Seks terapeutar virka innan felagið, sum eisini hevur tilknýti til ein ráðgevandi lækna. Starvsfólkið ferðast kring Danmark og vitjar í heimum, har sjúklingar búa.

— Ti eru vit altíð tveir terapeutar, sum arbeiða í felag — ein ið skipar venjingarskrá o.a. og ein sum kann bota um hjá sjúklingi og familju í heiminum. — Dømi er, at sjúklingurin, ofta eitt barn ella halvvaksin, skal hava koyristól. Tað er stór tá ein brekaður skal undir at nýta koyristól — bæði sálarliga og innanhýsis í heiminum. Her kann ergoterapeuturin bota um støðuna, at hon ikki gerst ógvilgari enn neyðugt. Møguliga skal heimið broytast til tess at koyristólin kann fáa innivist, so sjúklingurin kann ferðast so ótarnaður sum gjørligt.

Tað er kommunan, sum veitir penigaligan stuðul til slíkar broytingar í heiminum, meðan amtið veitir stuðul til ráðgevingar — og viðgerðarstovnin hjá »Muskelsvind-fonden«. Sostatt fær felagið ikki stuðul beinleiðis frá landinum. Tað,

sum irestar, rindar »Muskelsvind-fonden« til raksturin.

Vøddasvinn-sjúkur kunnu arvast

— Tað er ikki greitt, hvi fólk fáa vøddasvinn-sjúkur, men hetta er brek, sum kann arvast. Sjúkan fevnir yvir brek í nervagnum. Hon situr í nervabananum til vøddarnar og hevur við sær, at vøddarnir vikna.

— I hvuðsheitinum er talan um fimm slag av vøddasvinn-sjúkum.

Serliga ofta rakar sjúkan børn. Tey kunnu vera fødd við brekinum, fáa sjúkuna í fimm ára aldri, í uppvækstrinum ella tá tey eru tilkomn. Tørførast er tó við smábørnum, sum helst skulu hava so nátturligar barnadagar, sum gjørligt.

Ti er einamest umráðandi at veita hesum sjúklingum ávísar venjing, so sjúkan ikki fær stórri tam-

arhald enn hægst neyðugt, siga terapeutarnir.

Eingin lekidómur

Felags fyri øll slag av vøddasvinn-sjúkum er, at eingin lekidómur fæst. Kortini kunnu sjúklingar við slíkum brekum fáa góð livikor, um venjing og viðgerð verður givin.

— Tað er heldur ikki í øllum førum, at sjúklingurin noyðist at nýta koyristól sum frá líður. — eitt er kortini vist, at kemur tað har til, at sjúklingurin noyðist í koyristól, so sleppur hann ikki úr honum aftur.

— Ti er tað umráðandi, at alt verður gjørt fyr at venja vøddarnar hjá sjúklinginum, so teir styrast so væl sum til ber.

— Hetta er m.a. uppgáva okkara at syrgja fyri, siga terapeutarnir Lene Sørensen, Susanne Bertelsen og Tóra Haraldsen.

Lise Sørensen, Susanne Bertelsen og Tóra Haraldsen, sum í løtuni vitja í Føroyum og halda fyrilestrar. Tær vitja eisini í heim, har vøddasvinn-sjúklingar búa.

I vikuni fara terapeutarnir annars at vitja í heimum, har sjúklingar við vøddasvinn-sjúkum búa. Átlánin er at veita familjum og sjúklingum ráð og vegleiðing, kanna umstøðurnar hjá teimum o.s.fr.

At enda siga terapeutarnir: — Skúlin á Trøðni hevur góðar umstøður at veita sjúklingum viðgerð í venjing, men kortini hevði verið gagnligt, um ein ergoterapeut eisini var á staðnum, sum kundi stuðla sjúklingi og foreldrum í vanligum gerandismálum, har trupulleikar standast av at hava brekað heima.

Dagney Joensen

